Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî Jimar :1194 11-Tebax-2024 www.ronahi.net/ku/

Navnîşan
www.ronahi.net/ku/
rojnameyaronahi
@ronahikurdi55
nameronahi@gmail.com
Rojnameya Ronahî
+963 984 370 218

Seferberiya Têkoşîna Dîrokî

Heval Dilbıhar

Avabûna komara dewleta tirk li ser bingeha nîjadperestiyê/tirkperestiyê ku tunehesibandin, pişaftin û jiholêrakirina hemû netewe, gel, kom û derdorên din ferz dike pêk hatiye. Ji bilî tirkbûyînê tu kom, gel, netewe, bawerî û çandên din nas nake. Ji ber vê jî ji destpêkê heta niha hewl dide ku kom, gel, netewe, bawerî û çandên ne ji xwe bibişivîne û ji holê rake. Ev rastiya dewleta tirk îro jî bi teşe, şêwaz, rê û rêbazên nûjenkirî û rojanekirî berdewam dike.

Bi vê rastiyê ve têkildar dewleta tirk sed sal in li dijî neteweya kurd û hemû nirxên wê -qirkirin û komkujiya fizîkî jî tê de- her cureyê hovîtiyê dimeşîne. Bi taybetî jî qirkirin û komkujiya çandî di asta herî jor de pêk tîne. Hewl dide ku hebûna kurdan a xwebûnî û hemû nirxên wan ên dîrokî, neteweyî, civakî, çandî û hwd. di nava pencên qirkirina çandî de bihelîne û ji holê rake. Bêguman ev yek ji komkujiya fizîkî xetertir e.

Tevgera Azadiya Kurdistanê ya Xwebûnî û Gerdûnî bi dehan sal e bi armanca pêşîlêgirtina her cureyê hovîtiyên kurdkujer û ji bo pêkanîna rizgarî û azadiya gelê kurd û hemû gelên din, li dijî her cureyê tevkujiyê têkoşîneke bêhempa dimeşîne. Di encama vê têkoşînê de daxwaza dewleta tirk a tunehesibandin, pişaftin, helandin û jiholêrakirina neteweya kurd di qiriqa wê de maye û gelê kurd hebûn û xwebûna xwe bi hemû cîhanê daye hesandin û xistiye rojeva hemû cîhanê. Lê ji ber ku dewleta tirk bi rengekî erênî ji binî ve xwe neguhert, civaka xwe li ser bingeha civakbûyîneke demokratîk ji nû ve ava nekir û berevajiyê wê, rewşe hovîtiya xwe li gor rewş û şert û mercan nûjen û rojane kir hê jî heta dawiyê û ji her milî ve hewl dide ku neteweya kurd bibişivîne, bihelîne û ji holê rake.

Ji destpêkê heta niha riya sereke ya pêkanîna vê yekê di bêbandorkirina RêberEvdilah Ocalan û Tevgera Azadiyê de dibîne. Lewra ew jî baş dizane ku Rêber Ocalan û Tevgera Azadiyê nirxên bingehîn ên felsefîk ramanî, bîrdozî, polîtîk, manewî, moral, motîvasyon, konsantrasyona gelê kurd û têkoşîna wî ya rizgarî û azadiyê ne. Baş dizane ku heta Rêber Ocalan û Tevgera Azadiyê bêbandor neke dê nikaribe zimankujî, çandkujî, nasnamekujî, bîrkujî, jînkujî, axkujî, avkujî, civakkkujî, warkujî, welatkujî, xwezakujî û kuştin û qirqirinên din ên li ser nirxên neteweya kurd û Kurdistanê pêk bîne. Ji ber vê yekê tecrîda li ser Rêber Ocalan û êrişên li ser Tevgera Azadiyê di heman demê de rasterast tecrîda li ser ziman, çand, wêje, huner, nasname, civak, welat û hemû nirxên bingehîn ên neteweya kurd e; ku armamca bingehîn a tecrîda ku em jê behs dikin dorpêçkirin, dortengkirin, pişaftin û di nava demê de helandin û jiholêrakirina hemû nirxên neteweya kurd û hêz û têkoşîna wan e.

Gelek diyar e ku di vê serdema ku şerê sêyemîn ê cîhanê herî zêde xwe li Rojhilata Navîn dide der û hêzên emperyalîst û kapîtalîst, herwiha hêzên dagirker dixwazin ku gelek cih û welatan li gor daxwazên xwe ji nû ve saz bikin de hemû êrişên li ser neteweya kurd, nirx û hêzên wê yên bingehîn ên li ser hemû qadên gelê kurd ji têkildarî hev in û ji navendekê tên bi rêvebirin. Ev dagirtin û êrişên dawiyê yên leşkerî yên li başûrê Kurdistanê, dîsa tecrîda girankirî ya li ser Rêber Ocalan û dîlgirtiyên azadiyê, êrişên li ser jin, ciwan, xweza, ziman, çand û nirxên din ên neteweya kurd ên li bakurê Kurdistanê û êrişên li milên din ên Kurdistanê jî parçeyek ji konsepta êrişên tevahî ne.

Bêguman gelê kurd ê li her çar milên Kurdistanê, Ewropayê û li her derê cîhanê, hemû hêzên rizgarîxwaz û azadîparêz ên gelê kurd û hemû derdorên şoreşger, demokrat û xwedî bext jî li dijî van êrişan têkoşîna xwe dimeşînin. Helbet dema ku em ast û radeya êrişên desthilatdariya hovane û rastiya Tevgera Azadiya Kurdistanê bînin ber çavên xwe em ê bibînin ku asta têkoşînê têrê nake; divê têkoşîna polîtîk, entelektuelî û civakî ya li dijî wan êrişan di asta seferberiyê de li her qadê û ji her milî ve gelek û gelek berfirehtir, zêdetir û wêdetir be; têkoşerî, şoreşgerî, afirînerî, encamgirî û serketin di asta gelek pêşdetir be. Bi taybetî divê rewşenbîr, nivîskar, hunermend û hemû derdorên entelektuel û azadîxwaz li dijî her cureyê êrişên dagirker û mêtînger ji her demê zêdetir hem bi gotinên xwe hem jî bi sekn, helwest û kiryarên xwe bi rengekî şênber wek zana û pêşengên gel li her qadê têkoşîna xwe bilindtir û firehtir bikin, bi hiş û giyanê yekrêziya neteweya kurd a xwebûnî, azad û demokratîk hewl bidin ku hemû hêz û derdorên kurd bînin gel hev, li dijî hemû hêz û derdorên ku li gor yekrêziya neteweyî tevnagerin, berevajî bi neyarên kurdan re di nava hevkariyeke qirêj de ne û li gel wan li dijî hêzên rizgarîxwaz ên neteweya xwe bi rengekî bêbext û bêrûmet tevdigerin bi awayekî rasterast di asta herî bilind de xwedî helwesteke zelal a şoreşger de bin, peywir û berpirsyariya xwe ya rewşenbîrî û entelektuelî bînin cih.

Divê em yek kêliyê ji bîr nekin ku heyama em tê de ne ji her demê zêdetir dîrokî ye; çi bibe bila bibe divê em hemû kurd jî li gor wê bi bîr, hiş û giyanê seferberiyeke dîrokî tevbigerin û serketin û serfiraziya ku me di şerê yekemîn û duyemîn ê cîhanê bi dest nexistî di şerê sêyemîn ê cîhanê de bi dest bixin; li ser bingeha felsefe, xet, bîrdozî û ramanpergala xwebûnî û gerdûnî xwe ji her milî ve ava û saz bikin, bibin xwedî statuyeke neteweyî û navneteweyî.

Sudoku: Bersiv 99

7	9	3	8	1	4	6	2	5
8	6	4	5	2	3	7	9	1
1	2	5	7	6	9	4	3	8
4	8	6	3	9	1	5	7	2
3	5	7	2	8	6	1	4	9
2	1	9	4	7	5	3	8	6
6	3	1	9	4	8	2	5	7
9	4	2	6	5	7	8	1	3
5	7	8	1	3	2	9	6	4

Sudoku:Pirs 1

	5	4					1	
			9			7	6	
6	1		2			9		4
				2				6
3			8	1	6			5
7				4				
4		1			3		2	9
	8	6			4			
	9				2	1		

FERHENGA BIWÊJAN

Pozê xwe lê kir:
- Pê re neaxivî; bê xwesteka xwe pê re axivî; rûyê xwe lê tirş kir; qîmet nedayê.
Rû nedayê:
- Qîmet nedayê.
Tifinga destê te, ma teşiya diya te ye:
- Dema yek guh nade tiştên biqîmet hingê tê gotin.
Ti kes nayne qama xwe:
- Ti kes qîmet nadiyê; haya ti kesî jê nîne; ti kes guhê xwe nadiyê.
Ti kes pîvazan pê hûr nake:
- Ti kes qîmet nadiyê.
Av negihat serê:
- Pir bilez mir; di cih de mir.
Av negihat devê wî:
- Bi heman wateyê.
Axa wî ket wir:
- Li wir mir.
Axê kişand wir:
- Bi heman wateyê.
Bexçika xwe da hev:
- Li ber mirinê ye.
Bê melê jî çû:
- Pir bilez mir; di cih de mir.
Çavên wî ketin ser hev:
-Mir.
Çavên wî çûn ser hev:
- Bi heman wateyê.
Çavên wî hatin hev:
- Bi heman wateyê.
Çavên wî ketin hev:
- Bi heman wateyê.
Çavên xwe danîn ser hev:
- Bi heman wateyê.
Çavên xwe niqandin:
- Bi heman wateyê.
Çira ti kesî pêxistî namîne:
- Wê her kes bimire. Bi taybetî dema hin dimirin tê gotin.
Dema mirî dimire gorzêrînî dibe:
- Heta sax in, heta li cem wan in qîmetê wan nagirin, pişt re qîmet didin wan.
Dilê min şewitî:
- Zarokên min mirin.
Dilê xwe bi dinyayê xweş neke:
- Dawiya her kesî mirin e; emê tev bimirin; xwe bi malê dinyayê mezin neke!
)Dema hin pir behsa xweşiya dinyayê dikin, hingê tê gotin)
Dinya beredayî ye:
- Dawiya her kesî mirin e; emê tev bimirin.
(Dema mirovek dimire hingê tê gotin)
Dinya betal e:
- Bi heman wateyê.
Dinyaya ronî lê tarî bû:
- Mir; mezixî.
Dinyaya derewîn/dinya derewîn e:
- Dawiya her kesî mirin e; emê tev bimirin.
(Dema mirovek dimire hingê tê gotin)

Ji Pirtûka Ferhenga Biwêjan Ya Diyar Bohtî

‘CPT bi bêdengiya xwe dibe hevkara sûcê tecrîdê’

Tecrîda girankirî ya li ser Rêber Abdullah Ocalan di nava qadên navnetewî de dengvedanek daye teysandin. Faşîzma Tirkiyê bi tewanên ji rastiyê dûr tecrîda girankirî ferz dike.**R-4**

‘Bi rihê şoreşa Jin Jiyan Azadî wê siyaseta darvekirinê têk biçe’

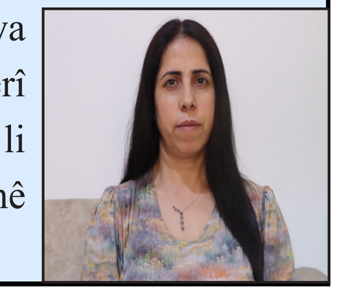

Endama Kordînasyona Kongra Star Remziya Mihemed diyar kir ku rêjîma Îranê li hemberî her kesê ku serê xwe radike, bi taybet li hemberê jinên çalakvan siyaseta darvekirinê dide meşandin.**R-2**

Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî Jimar : 1194 11-Tebax-2024 www.ronahi.net/ku/ Nirx: 500 L.S

‘Ji bo Azadiya Rêber Apo pêwîste her kes bi erkê xwe rabe’

Endamê Însiyatîfa Surî ya Azadiya Rêber Abdullah Ocalan Silêman Ehmed diyar kir ku pêwîste her kes tevlî qada azadiyê bibe û erkên xwe yên li hemberî Rêber Apo pêk bînin û got: “Çawa ku Rêber Apo heya roja îro erka xwe pêk anî pêwîst e em jî azadiya wî wekî erkekî bidin pêşiya xwe.”**R-6**

HEVGIRTINA GELÊN HERÊMÊ Û QSD’Ê BERSIVA HERÎ XURT YA LI DIJÎ ÊRIŞAN E

Bi armanca têkbirina aramî û ewlehiya herêmê, komên çekdar yên girêdayî hikumeta Şamê di 6’ê Tebaxê de êrişî gundewarên rojhilatê kantona Dêrazorê kirin û di encamê de gelek welatî şehîd û birîndar bûn, herwiha gelek ziyanên madî çêbûn. Li hemberî êrişan careke din QSD’ê ax û gel parast û êriş têk birin. Gel û êlên herêma Dêrazorê jî li dijî êrişan helwesta xwe nîşan dan û diyar kirin ku ew ê heta dawiyê li kêleka QSD’ê bin.**R-3**

Cil û bergên ermeniyan; sembolek ji çanda wan ya kevnar e

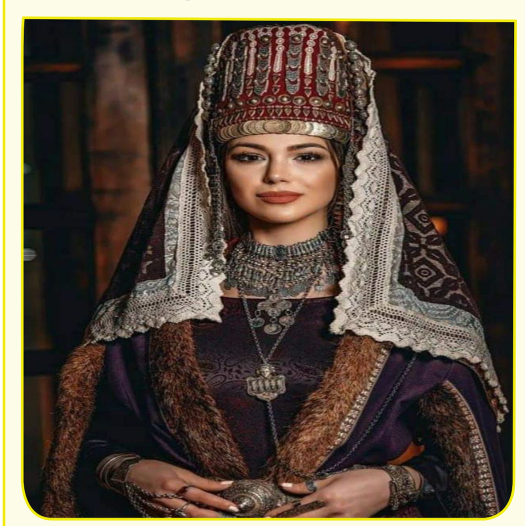

Hevseroka Meclisa Civakî ya Ermenî ya Qamişlo, Kohar Xecadoriyan da zanîn ku cil û bergên ermenî yên ku bi navê Daraz tên nasîn, beşeke girîng e ji kiltûr û folklora ermenî û çandeke ji kevnariya sedê salan e.**R-7**

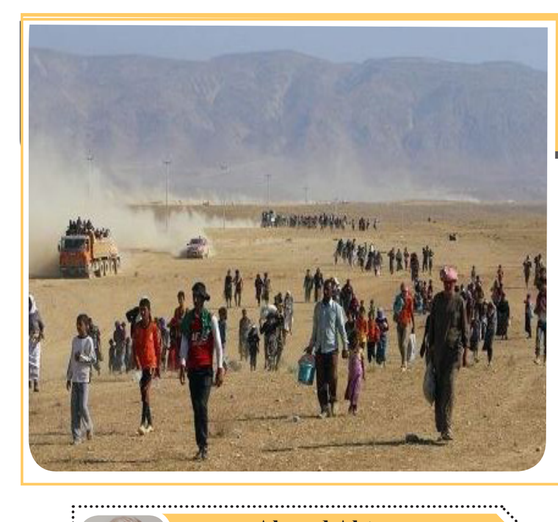

Di salvegera 10’an ya plana bêbext de pêş dîtinek

Rojek serê sibê ku “leşkerên mirinê” berê xwe dan vê axa tijî nalîn, mirin bû deriyê tekane. Ji ser 3’yê Tebaxa 2014’an 10 sal derbasbû jî, ji êşa xwe tiştek winda nekir. Belê “Dem dermanê her tiştî ye” pir gotineke klasîk be jî rastiyeke din li kêleka vê gotinê ye ku êş li ser kîjan rih û mêjî bi çi mezinahî, ango giranî rûniştiye divê em zanibin.**R-5**

Ahmed Aktaş
15’ê Tebaxê, Kurdistan zindî kir *R-4*

Idrîs Henan
Pêwîste Rejîma Sûriyê Ji Yek Heya Deh Bijmêre! *R-5*

Hafiz Ahmet Turhalli
Fîşekên azadiyê *R-6*

Encamên Kongireya 2`mîn a Meclisa Jinên Sûrî

Rêvberiya Desteya Jin ya Kantona Cizîrê Mûna Yûsif diyar kir ku di kongireya 2`mîn a Meclisa Jinên Sûrî de gelek komîte hatin avakirin; yek ji wan jî komîteya xwebirêxistinkirin, komîteya aborî, komîteya kampeyan û hevkariyê, her wiha di demên pêş de wê Kongireya Aşîtiyê li hemû herêmên Sûriyê were li darxistin.

Avêsta Menaf/ Qamişlo

Meclîsa Jinên Sûriyê ya ku di 8'ê Îlona 2017'an de hatiya avakirin bi hişmendiya ku doza jinê cîhanî ye karê xwe ber bi Rojhilata Navîn ve berfireh kir. Armanca Meclîsa Jinên Sûriyê li Bakûr û Rojhilatê Sûriyeyê avakirina civakek exlaqî, demokratîk e û jin beşdarî guherîna makazagona nû ya welat bibin ku mafê wan tê de misoger bibe, her wiha ji bo jin hişyar bibin û xwedî biryarbin û hemû mafên xwe nasbikin hewil dide zemînek çandî ava bike.

Derbarê kar û xebatan, di heman demê de encamên Kongira Mecilisa Jinên Sûriya yê û pirojeyên demên pêş, rêvberiya Desteya Jin ya Kantona Cizîrê Mûna Yusif ji Rojnameya me re axivî.

'Jin di her qadê de bûye hêz'

Mûne Yûsif diyar kir ku koletiya li ser jinan neye bidawîkirin, wê koletiya li sr civakê jî bidawî nebe û wiha got: "Di rastiyê de dîroka Jin di dema xwe de sûdekî mezin da mirovahiyê û bû mînaka Jina xwedawend, jin bû berdewamiya kevneşopiya Zenûbiya, jinê gelek serdemên bi destkeftiyan dagirtî bi destê xwe ava kirin. Lê belê bi rasthatina desthiladariyê jin bi derbeyek bêbext rastî kolekirinekî mezin hat, di vê qonaxê de, jin bê îrade hate hiştin. Ji xwe dema ku em li civaka beriya desthiladariyê meyze bikin, jin wekî berdevka yekem hatiye hilbijartin, lê piştî ku rastî desthiladariyê jî hat, jin rastî înkarê hat. Ji bo têkiliyên baviksalarî hêzê bi dest bixe, mirov nikare bi çavekî nêçariyê lê binêre, mirov nikare wekî pêwîstiya derketineke zagonî ya zelal bigire dest. Ji ber ku zilam xwe li ser rasteqîna hêza zêde, kiriye berdevkê civakê û wiha xwe li ser civak û jinê serwer dike. Ji bo wê pêwîst e em vê mijarê ji pêvajoya herî nêz ve rave bikin ku zilam di encama hêza xwe ya fizkî de kariye xwe wekî kesê îstîsmarkar pênase bike. Li ser vî bingehî jin wekî zayindek, wekî mirovekî ji civaka xwezayî ye dikare werê fikirîn, lê bi demê re hêza xwe ya bingehîn ji dest dide û dibe mirova herî kêm a civakê ku mehkûmî koledariyekî herî berfireh tê kirin. Bêguman hemû koledariyên din jî bi koledariya jinan re girêdayî pêş dikeve. Her wiha ger koledariya li ser şexsê jinan neyê rakirin, koledariyên din jî nayên bidawîkirin."

'Jina îro ne wekî Jina beriya şoreşê ye'

Mûna di berdewamiya axaftina xwe de wiha got: "Piştî şoreşê êdî jin di her qadekî de rengê xwe derdixe, di qada leşkerî û hem jî di qada siyasî de û di heman demê de di veguhertina destûrê de jî rengê jin jî heye. Ev pêkanîn jî li ser bingeha qezenckirina hemû jinên Rojhilata Navîn bû, ji lewra pêwîstiyeke gelek cidî bû ku em gavekê bi vî awayî bavêjin û mecilisan ava bikin da ku Jin bikeve ferqa hêza xwe. Her wiha me xwest bi vê gavê Suriyekî demokratîk ku ji hemû rengan pêk tê ava bikin. Ev meclis ji gelek komên Jinan pêk tê û di heman demê de gelek komeleyên Jin tevlî dibin, gava yekem me li herêma Minbicê avêt û zêdetirî 200 Jinên ku ji hemû pêkhatiyan tevlî bûn. Bi vê gave re Jin karî bibe xwedî mafê axaftinê û di derbarê xwe de biçe biryaran, ji ber vê yekê pêwîst e di her dera jiyanê de cihê xwe bigrin û tekoşîna xwe bilind bikin. Jina îro ne wekî Jina beriya şoreşê ye, jina îro bûye mînaka tevahî jinên ku dilê wan ji bona azadiyê lêdide. Di heman wextî de jin tevlî qada parestinê bû, tê zanîn yek ji gavên sereke yên têkoşînê ew e ku Jin bikaribe parastina xwe û ya hewîrdora xwe bike."

Lecineyên ku hatine avakirin

Mûne Yûsif balkişand ser kongreya 2`mîn a Mecilisa Jinên Suriyê yê ku hat lidarxistin û wiha got: "Em dibînin ku aloziya Surî demek dirêj li ber xwe da, ji bona vê yekê em vê mijarê bi horgulî nîqaş dikin da ku em bighin çareseriyekî û bi encam be. Di heman wextî de me xwest ku em kongreya Jin ya 2`mîn li dar bixin lê ji ber hin sedemên ku têne zanîn me da seknandin. Bêguman me wisa guncav dît ku em plana damezrandineke kongreya 2`mîn li herêma Helebê li dar bixin, her wiha hijmarek ji hemû pêkhatiyên Jin tevilî bûn û gelek sûdmend bû. Ji ber me careke din xwest ku hemû xebatên jinê ji nûve berçav re derbas bikin. Di vê wateyê de gelek deste hatin avakirin yek ji wan jî desteya xwe birêxistinkirin, desteya maliye, desteya kampeyan û desteya hevkariyê. Ji xwe desteya kampeyan salên dirêjin xebatên xwe didine meşandin lê belê wekî desteya resmî hate dîtin û bi vî awayî cihê xwe di fermiyetê de girt, ji xwe desteya kampeyan her dem ji avabûna xwe heya roja îro xebatê xwe bi awayekî sîstematîk bi rêve dibe, di aliyê menewî de jî gelek sûd dide. Her wiha desteya kampeyan her serê hefteyê semînerek bi sernavekê cuda pêşkêş dike, bi taybet li ser avakirina hêza jinan gelek semîner hatin dayîn û di astek gelek bilinde jî ancamek di cih de hate girtin."

'Kongireya Aşîtiyê'

Rêvberiya Desteya jin ya Kantona Cizîrê Mûne Yûsif di dawiya axaftina xwe de wiha got: "Bêguman di hundirê kampan de gelek jin bi fikirên çeteyan mezin bûne, ji bona derbaskirina van mijaran saziya me ya jin gelek hewldan kirin û gelek jin jî ji bandoriya vê yekê derxistin. Mijareke din ku me di kongrayê de bal kişand ser hemû jin tevlî xebatên saziyên zanînê wekî xwe perwerdekirinê bibin. Di vî alî de em bi îsrarin û di heman demê de xwedî biryarin ku xwe bighînin tevahî jinan yên di hundirê suriyê û derveyî suriyê ji bo tevlîbûna xebatên jin bibin. Her wiha di civîna salê de jî ku ji 60 jinan pêktê, biryar hat girtin ku kongreya Aşîtiyê li hemû herêmên Sûriya yê were lidarxistin, ji ber ku rihê aşîtiyê û demokratiyê di nava dilê her mirovekî de were çandin."

'Bi rihê şoreşa Jin Jiyan Azadî wê siyaseta darvekirinê têk biçe'

Roj Mehmûd/Qamişlo

Endama Kordînasyona Kongra Star Remziya Mihemed diyar kir ku rêjîma Îranê li hemberî her kesê ku serê xwe radike, bi taybet li hemberê jinên çalakvan siyaseta darvekirinê dide meşandin.

Rêjîma Îranê bi sedê salana li dijî azadîxwazan polîtîkaya darvekirinê dide meşandin, bi taybet piştî şoreşa Jin Jiyan Azadî, vê rêjîmê bi 100'an jinên çalakvan û azadîxwaz dane darvekirin. Armanca wê ji vê yekê jî têkbirina îradeya jinê ye. Derrbarê siyaseta darvekirina jinan ya ku rêjîma Îranê dide meşandin, endama kordînasyona Kongra Star Remziya Mihemed ji rojnameya me re axivî.

Remziya Mihemed di destpêka axaftina xwe de wiha got: "Jina kurd bi sedê salane rastî siyaseta tunekirin û qirkirinê hatiye. Ji ber ku Kurdistan welatekî hatiye parçe kirin û dagirkirin, her dagirkerekî siyaseteke taybet li ser jinê dide meyzandin, her dem tundî û qirkirin li ser tê meşandin. Ji bilî van siyasetên qirkirin û inkarê jî, civak jî li ser jinê siyaseta inkarê dide meşandin. Li hemberî wê gelek jinan wdi nava dîrokê de ji bo azadî, wekhevî û mafê xwe têkoşîn dane meşandin. Gelek jin rolên xwe di nav şoreşan de lîstine, ji bo zanista jin, wekhevî û edaleta di nav civakê bê meşandin, xebateke mezin dane meşandin. Her wiha di dîroka serhildanên ku çêbûne, têkoşîna jinan li ser asta cîhanî tê nasîn, lê ev têkoşîn di rûpelên dîrokê de nehatine nivîsandin. Di 50 salên dawî de, dema Tevgera Azadiyê hat avakirin û ji bo azadiya gelê kurd dest bi xebatekî mezin kir, bi fikir û felsefeya Rêber Apo di vî alî de roleke mezin daye xebatê jinê da ku zanibe çawa xwedî li îrade û dîroka xwe derkeve. Di nava şoreşan de jî, rola jinê pir pêşketî bû û jinê bi rolek xwe ya pêwîst nedilstî, di wan şoreşan de alîkariya wê pir biçûk bû, wek alîkariyên tenduristî ji aliyê jinê ve dihatin pêşkêş kirin."

'Dema derketina Tevgera Azadiyê bi hezaran jin tevlî bûn'

Remziya Mihemed anî ziman ku Rêber Apo di felsefeya xwe de rola sereke daye jinê û wiha got: "Rêber Apo bi felsefeya xwe ya azadiyê hişt ku jin kar bike û bi rola pêşengtiyê rabe. Herwiha di navbera jin û mêr de wekhevî ava kir û hişt ku herdu zayend bi erk birpirsyariyên xwe yên derbarê doza gelê Kurd de rabin. Vê yekê jî hişt ku siyaset û êrişên dewleta Tirk a dagirker vala bên derxistin. Bi avabûna Tevgera Azadiyê bi hezaran jinên kurd tevlî wê bûn û xwe birêxistin kirin. Ji ber ku rola jinê di azadikirina civakê de sereke ye. Her wiha da ku ev civak di nava ronahiyekê de jiyan bike, azad bibe, pêşerojek jêr bê daîn, têkoşîn pêwîste. Di Tevgera Azadiyê de jinan xebat kirin, têkoşîn kirin, berxwedan kirin, her wiha di şoreşa Rojava de jî pêşengtî kirin û li ser asta cîhanê deng vedan. Li Rojava bi giştî siyaseta azadiya jinê tê meşandin. Li kêleka karê di saziyan de jinê karê xwe yê civakî û malbatê jî dide meşandin."

Remziya Mihemed axaftina xwe wiha qedand: "Siyaseta Jina kurd gihaştiye ku kare di astên cîhanî de têkiliyên xwe xûrt bikin, di asta hundirîne de jî kare yekîtiyekê di nava civakan de ava bike û di asta Rojhilata Navîn de Karie vê tecrubê bi wan re parve bike. Kesayeteke weke Jina emînî Karîbû şoreşkê bide avakirin ,tevahî herêmên Îranî û Rojhilatê Kurdistanê tevlî vê şoreşên bûn, ev têkoşîna jinê wê bikhêje asta serkeftinê, ew zincîra ku deshiladara li ser jinê dabûn ferzkirin hatibû şikandin. Rêjîma Îranê bi biryara kuştinê û darvekirinê dide, rê li ber dan û sitandinê digre, di dawiyê de darvekirinê dide pêşiya gel, ji bo ku gel serê xwe raneke li hemberî vê siyasetê, ji bo ku tenê koletî jêr bike.Em gihiştine sedsalekê ku jin nema koletiyê qebol dike, jin nema deshiladariyê qebûl dike, qirkirina ku li ser tê meşandin nema qebûl dike."

'Em ê herdem xwedî li hunera xwe derkevin'

Hunermend kurd Danîş Botan diyar kir ku ew ê herdem xwedî li Huner û dengê xwe derkeve û wiha got: "Hunera min sîlahê min e û çanda min zimanê min e.

Navenda Nûçeyan

Danîş Botan sala 1973`yan li bajarê Qamişlo di nava malbateke welatparêz de ji dayîk dibe. Dema dibe 18 salî dikeve zindana rejima Sûrî û sê salan di zindanê de dimîne. Sala 1992yan dema ku ji zindanê derdikeve tevlî kar û xebata hunerê dibe û heta niha jî bi hunera xwe ve girêdayî ye.

Hunermendê Kurd Danîş Botan di derbarê Hunera xwe de ji rojnameya me re axivî.

Danîş Botan di destpêka axaftina xw de wiha got: "Ez di sala 1973`an de li bajarê Qamişlo ji dayîk bûme. Min ji zaroktiya xwe de li gelek hunermendên navdar guhdar dikir;mîna Hesen Zîrek,Tehsîn Taha, Eyşê Şan. Her wiha min di sala 1980`î de dest bi xebatêN hunerê kir, min kesk, sor û zer li ser banê dibistanê hilda, piştî vê çalakiyê rejîmê ez xistim zindana de sê salan di zindana de mam. Her wiha hezkirina min ji hûnerê hebû lê dema ketim zindanê hezkirina min pirtir bû. Ji bo wê jî çîroka hunertiya min ji zindanê dest pê kir, di zindanê de min dest bi karê hunerê kir û fêrî dengbêjiyê bûm."

Zehmetiyên ku Danîş Botan di zindanê de kişandin

Danîş da zanîn ku wî gelek êş û zehmetî di zindanê de kişandin û ev yek li axaftina xwe zêde kir: "Hin caran dema ku xwarin didan me, mazot yan jî benzîn dixistin nav. Ji bilî wê rojane lêdan û işkence hebû, ya herî zehmet ew bû dema ku çar mehan li zindanê di cihekî yekkesî de mam, min sê salên xwe yên li zindanê bi vî rengî derbas kirin."

Kar û xebatên Danîş bi Koma Botan re

Danîş li ser kar û xebata xwe ya di nava komê de wiha got: "Di sala 1992` an dema ku ji zindanê derdikevim tevlî kar û xebata hunerê dibim û heta niha jî bi hunera xwe ve girêdayî me. Tevî ku tendirostiya min ne başe jî ez ji dev ji hunere xwe bernadim,her wiha di 1994'an de tevlî Koma Botan bûm û heta niha jî ev 29 salin di komê de kar dikim.Min nêzî 500 heta 600 berhemî çêkirine Tevayiya wan helbest û stiran in Stiran jî Piraniya wan şoreşgerî ne, lê hin caran yên folklorî jî dibêjim. Jixwe stirana yekê ku min bi dengê xwe saz kir Gula Min bû."

Danîş ji bilî karê komê gelek caran tevlî çalakî, mihrîcan, bîranîna Hunermendan û festîvalan jî dibe. Dema ku yekîtiya Hunermendên Cizîrê ava dibe, wek hunermend cihê xwe di yekîtiyê de jî digire. Piştî wê tevlî Ofîsa Desteya Çandê dibe û wek cîgirê desteyê tê hilbijartin.

Hunermend Danîş Botan di dawiya axaftina xwe de got" wek hunermendên bakur û rojhilatê Sûriyê emê hewl bidin ku hunera xwe hîn zêdetir pêş bixin û hunermendên nifşê nû fêr bikin û bighînin. Herwiha têkoşîna azadiyê dewam bidomînin, lewra berxwedan û têkoşîn erkê me ye."

Cil û bergên ermeniyan; sembolek ji çanda wan ya kevnar e

Hemza Sêvo/ Qamişlo

Hevseroka Meclisa Civakî ya Ermenî ya Qamişlo, Kohar Xecadoriyan da zanîn ku cil û bergên ermenî yên ku bi navê Daraz tên nasîn, beşeke girîng e ji kiltûr û folklora ermenî û gengeke ji kevnariya sedê salan e.

Cil û bergên her civak an jî neteweyekê ji netewên din tên cuda û cihêkirin. Her wiha cil û berg nasnameya wê netewê dide danasîn û naskirin. Li cîhanê bi dehan netew hene û her yek ji wan xwedî cil û bergên cuda ne, ji van netewan jî, ermen. Hêjayî bi bîrxistinê ye ku li gor lêkolînên dîrokî, hatiye destnîşankirin ku ermen civakeke arî ye, ji şaxê hindo-ewripî ye. Ev netew li nik netewên hemdema xwe jî xwedî dîrokeke kevnar e. Di heman demê de xwedî bawerî çand, kiltûr û rêûresmên olî ya taybet e û bi cil û bergên xwe jî ji gelên xwe tê cuda kirin. Her wiha têkildarî cil û bergên ermenî, hevseroka Meclisa Civakî ya Ermenî ya Qamişlo, Kohar Xecadoriyan ji rojnameya me re axivî.

Cil û bergên ermenî û cureyên wê

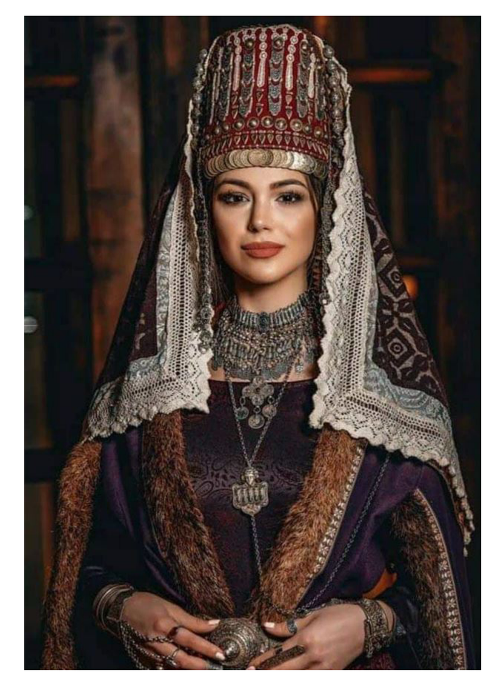

Kohar Xecadoriyan têkildarî cil û berg ermenî li gor baweriyên kevnar û cureyên wê wiha anî ser ziman: "Cil û bergên ermenî beşeke girîng in ji kiltûr û folklora ermenî û çandeke ji kevnariya sedê salan e. Ev cil û bergên bi navê Daraz tên naskirin ango cil û bergên netewî yên kevneşopa çanda ermenî. Cil û bergên ermenî ji herêmekê ta herêmekê û ji serdemekê ta serdemeke din tên cuda kirin. Bi gelemperî çek dibin du cure, yek jê cil û bergên Ermeniyên Rojava û Ermîniya Rojhilat. Ev çek ji hiriya ajalan, mebo û hevîrmêşê tê çêkirin, ev yek jî li gorî rewşa aborî ya ku ew kesê/a ku cil û bergan li xwe dike ye. Kesa/ê zengîn bi cawê herî nirxbuha cil û bergan çêdike. "

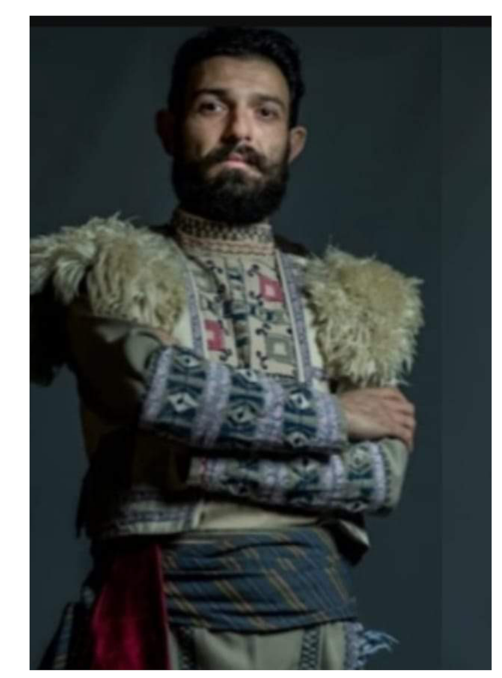

Cil û bergên jinan

Kohar girêdayî cil û berg jinên ermenî wiha domand:"Cil û bergên jinên ermenî ji destpêkê de ji qilins pêk tê, qilins ew parçeyeke ji caw tê çêkirin û bi murîk, zîv, zêr û hwd.… tê xemlandin, her wiha li ser serê jinan tê danîn. Di heman demê de jî şalek li pişt qilins tê pêçandin, ev şal jî bi nexş û nimûşan tê xemlandin. Li bin qilins jî zincîrek heye, bi vê zincîrê ve pereyê zîv an zêr jî bo xemlandinê hene. Eger rewşa aborî ya jinê baş be wê zincîr jî zîv be, eger rewşa aborî ya wê jinê gelekî baş be, wê zincîr zêr be. Ango şêweyê zincîrê li gor rewşa wê ya aborî ye. Ev zincîr li ser eniya jinê tê danîn sedem ew e ku danîna zincîrê li ser eniya wê nîşana hikmet û bîrweriyê ye hem jî têkiliyeke xurt bi mejî re heye. Wekî din kiraseke dirêj heye û di bin kiras de jî şerwalekî dirêj tê lixwekirin û ser de jî kembereke cawî heye. Rengê kiras şirkî û reş e, ev yek jî ji deverekê ta deverekê ji hev cihê ye. Taybetmendiya çekê jinan ku rengîn in û gelekî neqişandî ye, çekê bûkaniyê jî rengê wê spî ye û bi rengê zer tê neqişandin. "

Sembolên di reng û neqşên cil û bergên ermenî de

Kohar Xecadoriyan di derbarê reng û neqşên cil û berg ermenî de wisa got: "Cil û berg ermenî xwedî taybetmendiyeke wiha ne ku rengên çekan ji çar elementên bingehîn yên xwezayê hatine wergirtin, ango erd, ba, agir û av. Ev element jî li gorî nêrîna feylesûfê ermenî yê bi navê Kerîkor Narêndîtisî ye, her yek ji van elmentan xwedî reng û wateyeke cuda ye. Erd, sembola axa bav û kalan e, av jî nîşana spîbûn û zelalbûnê ye, ba jî sorbûnê destnîşan dike û agir rengê zerbûnê diteyisîne. Her wiha rengê mişmişî heye, ev reng jî sembola bendewariyê ye û rengê sor jî nîşana taqet û şehadetê ye. Di heman demê de rengê şîn tê wateya edaleta xwedayî û rengê spî jî zelalbûn. Neqş û xemlandina li ser cil û berg jinan, xwedî taybetmendiyên kûr e, pereyên xemlandinê yên li ser qilins pend û baweriyeke ermenî vedibêje. Li gorî baweriya gelê ermenî pereyên li ser qilins û dengê ku ji wan tê der, jinan ji şer diparêzin û aramiyê dide jinên ku qilins didin serê xwe. "

Cil û bergên mêran

Hevseroka Meclisa Civakî ya Ermenî ya Qamişlo, Kohar Xecadoriyan di derbarê cil û bergên mêran de wiha axivî: "Di serî de cil û bergên mêran ji kum, qemîsekî spî, û qemîsekî din yê rengîn û hwd pêk tê. Kumê ermenî yê mêran; ji hevîrmêşê tê çêkirin, rengê wê zer, reş û sor e her wiha bi nexş û murîkan tê xemlandin. Wekî din jî qemîsê sipî zend dirêj e û di heman demê de jî qemîsekî din yê rengîn yê dirêj li ser qemîsê spî tê lixwekirin. Çekê ermenî ji şerwalekî fereh pêk tê û li ser şerwal jî kembereke cawî tê pêçandin. "

‘Ji bo Azadiya Rêber Apo pêwîste her kes bi erkê xwe rabe’

Endamê Însiyatîfa Surî ya Azadiya Rêber Abdullah Ocalan Silêman Ehmed diyar kir ku pêwîst e her kes tevlî qada azadiyê bibe û erkên xwe yên li hemberî Rêber Apo pêk bînin û got: “Çawa ku Rêber Apo heya roja îro erka xwe pêk anî pêwîste em jî azadiya wî wekî erkekî bidin pêşiya xwe.”

Birûc Resûl/Qamişlo

Desteya Tenduristiyê ya Rêveberiya Xweseriya Demokratîk ji bo nirxandina bandorên tecrîdê yên li tenduristiya Rêber Abdullah Ocalan bi dirûşma “Tecrîd xetereya herî mezin a li ser tenduristiya mirovan û binpêkirina mafên herî bingehîn ê jiyanê ye”. Zêdetirî 500 bijîşk, endamên sendîkayên tenduristiyê, Heyva Sor a Kurd, xwendekarên Fakulteya Tibê ya Zanîngeha Rojava û hiqûqnas tevlî konferansê bûne. Derbarê konferansa Desteya Tenduritiyê ya têkildarî tecrîda li ser Rêber Apo hat lidarxistin, endamê Însiyatîfa Surî ya Azadiya Rêber Abdullah Ocalan Silêman Ehmed ji Rojnemeya me re axivî.

‘Rêber Apo bi fikirê xwe Îmraliyê kiriye cihê zanistê’

Silêman Ehmed di daestpêka axaftina xwe wiha got: “Ev 3 sal û 5 meh in bi ti awayî agahî ji Rêber Abdullah Ocalan nehatiye girtin. Ji lewra dema ku agahî nayê girtin dibe cihê gumanan, bi taybet gelê Kurd û her kesên ku dilê wan ji bo Azadiya Rêber Apo lê dide xwedî guman in. Ji xwe bêdengiya saziya ‘CPT’ û saziyên hiqûqnas bi serê xwe pirsgirîkek cidî ye, her wiha Desteya Insyatîfa Surî xwest bal bikşîne li ser rewşa Rêber Abdullah Ocalan ya tenduristiyê, lê hîna jî ti agahî jê ne hatiye girtin. Tecrîda girankirî ya ku tê meşandin ku Pergala Îmraliyê, pergalekî wiha ye ku mirov nikare bi hesanî di bin şertên wê li ber xwe bide û jiyana xwe bidomîne. Lê Rêber Apo wiha kiriye ku navenda Îmraliyê bike, navenda zanistî û felsefeya jiyana azad. Ger mirov li gera dîrokê binêre ji destpêka şaristaniyê heyanî şaristaniya kapîtalîst, di serdema hişmendiya destlhilatdariyê de komplo wekî amûrekî bi pêşdebirina desthilatiya xwe hatiya bikaranîn. Cara yekem komplo ji hêla kesên serdest ên moderntiya kapîtalîzm bi rêve dibin, hatiye dîtin ku bi awayekî baş bikaribin pergala xwe bixin di bin misogeriyê de.”

‘Rêber Apo li beramberî sîstema kapîtalîzmê tekoşîneke bê hempa dide meşandin’

Silêman Ehmed diyar kir ji bo azadî û wekheviyê gelê kurd li ber xwe didin û riya komplo didin girtin û wiha got: “Armanca kesên serdest, mêtînger ew e ku civak ji nirxên wê yên kevneşop biyanî bikin û xwe li ser pişta gelan bi vî rêbazî dagir bikin. Bêguman ev bû 23`ê sal in ku Rêber Apo li beramberî sîstema kapîtalîzmê tekoşînekî bê hempa dide meşandin. Têkoşîneke bihtirî 50 salî li dijî vê pergala kapîtalîzmê dide meşandin. Lewma hem hêzên serdest û hem jî dewleta Tirk a dagirker rê nadin Rêber Apo ku hevdîtin bi parêzer û malbetê re pêk were. Ji ber ku dizanin ger hevdîtin çêbibe, bandora Rêber Apo wê li Rojhilata Navîn û giştî Kurdistanê ji bo çareseriya Netewa Demokratîk hîn bi leztir bibe bersiv. Ji ber vê yekê ye fikir û fesefeya Rêber Apo li pêşiya berjewendiyên xwe asteng dibînin. Rêber Apo di got: “Dewlet rê nade yek gotinên min derkeve dervî giravê.” , ev jî tê wateya ku şerê herî dijwar li girava Îmraliyê tê meşandin. Heya roja niha jî Rêber Apo di tecrîdeke sîstematîk re derbas dikin, ev jî hem ji bona cihê ku lê dimîne û hem jî li ser tenduristiya wî xeteriyek dide avakirin.”

‘Hewaya Îmraliyê’

Silêman di berdewamiya axaftina xwe de wiha got: “CPT bi xwe jî di qanûna xwe de bi cih kiriye ku rewşa tecrîdê divê ne zêdetirî 14 rojan bê û ger dirêjtir kir wê demê dibe îşkenceyekî sîstemîk. Di heman demê de li ser riya zoomê me bi gelek kesayetên navdar re jî di derbarê Rewşa Rêber Apo ya tenduristiyê gotûbêj kirye, bi xwe jî nerînên ku derketina holê bi vî rengî bû: Eger bi awayekî her demî ev îşkence were meşandin wê li ser rewşa Rêber Apo ya fîzîkî jî xeteriyekî mezin hebe, ev jî bi sedemên hewaya îmralî ye. Ji ber ku hewaya Îmraliyê hewayekî şilî ye ku mirov di nava şiliya deriya yê de dijîn, her wiha ev metirsiyan li ser jiyana însanan dide avakirin, hem jî bi demê re nexweşiyên çerim çêdike û gelek mînakên bi vî awayî. Ji xwe berê jî Rêber Abdullah Ocalan bi nav kiribû: “Hucreya jehrkirina jiyana însanan”. Ji lewra ev jî bi serê xwe pirsgrîkeke ku pêwîst bû heya niha li ser hatibane sekinandin.”

Konferansa Tendirustî

Ehmed da zanîn ku temenê Rêber Apo bûye 75 sal û pîwîste ev tecrîd li ser were rakirin û wiha anî ziman: “Tevî ku gelek bijîşk derbasî Kurdistanê bûn li sere rewşa Rêber Apo nameyên tendirustî nivîsandin, di hemn demê de name ji dewleta Tirk a dagirker re dinvîsandin, lê dewleta Tirk ev mijara nedaye ber çav û di siyaseta xwe ya îşkenceyê de israr dike. Me di van demên dawî de Konferanas ya di derbarê rewşa Rêber Ocalan de li darxist, bê guman di konferansê de nêzî 500 bijîşk amede bûn û gelek nerîn xwe dane pêş. Ji xwe di Konferansa ku me li darxistibû hemû kes û saziyên cuda têde cihê xwe girtin, di heman demê de Heyva Sor ya Kurdî jî cihekî xwe yê teybet di vê Konferansê de girt. Dîse saziya alîkariya girtiyan û Insiyatîfa Surî ya Azadiya Rêber Apo jî cihê xwe girt, di heman demê de însyatîfa parezeran ya hiqûqî jî amede bûn. Ji lewra di Konferansê de nerînên Kûr ji bo rewşa Rêber Apo derketin holê. Di heman wextî de bang ji gelak aliyan hate kirin ku ji bo azadiya fîzîkî ya RêberApo rol bigrin ser xwe û ji nûve mijara zindana li ber çav were derbaskirin ku rewşa girtiyan ji nûve were bi destgirtin.”

‘Têgînin ku em bikar bînin’

Silaêman Ehmed balkişand ser nexandin û biryarên ku di konferansê de hatin dayin û wiha got: “Di Kinferansê de hin rexne li ser hin têgînên ku em di jiyana rijane de bi kar tînin çêbûn, mînek em gotina binçavkirin pir dibêjin, lê bi serê xwe ev gotin şaşe û lazime wekî fêrbûn dinava civakê de çênebe. Gotina

rast ew e ku em bibêjin Rêber Apo ji milê dewleta Tirk a dagirker ve hatiye revandin. Ji lewra konferansa me biryar girt ku li ser van têgînan rawestin, em nebêjin binçavkirin lê em dikarin bêjin revandin. Ji lewra pêwîste em hemû li gorî van biryaran tev bigerin.”

Biryarên ku hatin girtin

Di Konferansê de 7 xalên sereke wekî biryar hatin girtin û ew xal wiha ne:

- Pêwîst e em mijaran bi ser navê wê yê rastiyê bêjin.
- Li ser asta Rêvberiya Xweser kar û xebat bi awayekî her demî ji bo azadiya fîzîkî ya Rêber Abdullah Ocalan bê kirin.
- Dewleta Tirk a dagirker ku li gorî zagon û Hiqûqê navnetewî nêzî mijara Rêber Apo bibe.
- Pêwîst e CPT ji bo azadiya Rêber Apo tevahî zindaniyan kar bidê meşandin û bi awayekî acil biçe serdana îmraliyê, her wiha rewşa Rêber Apo raghîne.
- Pêwîst e CPT her dem raporan di derbarê Rêber Apo de derbixe û ji bona raya giştî raghîne.
- Mafê hêviyê ji hemû zindaniyan re werê dayîn ku nerîna xwe bi awayekî rehet bîne ziman, di heman demê de biryar were girtin ku çi mirovekî ku temenê wî bigihîje 70 salî were berdan, ev xal jî ji bo rewşa Rêber Apo re derbasdare.
- Pêwîst e her kes xwe li gorî rastiya Rêber Apo xwe pêş bixe di çalakiyan de çihê xwe bigre.

‘Azadiya Rêber Apo erka me ye’

Endamê Însiyatîfa Surî ya Azadiya Rêber Abdullah Ocalan Silêman Ehmed di dawiha axaftina wiha got: “Ji bo azadiya fîzîkî ya Rêber Abdullah Ocalan em wekî Insyatîfa Surî armanca ku me daye pêşiya xwe û pêwîst e bi serbikefe. Em bang dikin ku her kes tevlî qada azadiyê bibe û erkên xwe yên li hemberî Rêber Apo pêk bînin. Çawe ku Rêber Apo di demê xwe de û heya roja îro erka xwe pêk anî pêwîst e em jî azadiya wî wekî erkekî bidin pêşiya xwe.”

Fîşekên azadiyê

Hafiz Ahmet Turhalli

Gelê Kurd pişti 1938 an di têkoşîna xwe ya Netewîde, nefes û hêza xweya leşgeri û çekdarî li bakurê Kurdîstanê wenda kir.
Ji serîhildana Şeyx Seîd heta ya Seyîd Riza, kar û barên berxwedana leşgeri berdewam dikirin. Piştî têkçûna serhildana Dersimê, dewleta dagirker ya Tirk; xwe di erdnîgariya Kurdîstanêde wek dagirkerekî xwînxwar li Welatê me cîbicîh kir. Bi plana tunekirina Kurd û Kurdîstanê, Tirkitiyekî bi darê zorê, li millet hate pêçandin. Bi vê plana darê zorê, Neteweyên dîtir hemû hatin yekalîkirin û Tirkitiyekî sexte hate bicîhkirin. Piştî serîhildana Seyît Riza, karê tunekirina çand, ziman, dîrok û Kurdayetî bi rengekî kur hate meşandin. Asîmîlasyon û oto asîmîlasyon di nava Kurdande jî, bilezûbez hate pêşxistin. Lewre li gor dewleta Tirk, qirkirin û têkbirina Kurdan ya leşgerî hatibû biserxistin. Kurdistan wek mezelekî ji beton hatibû xêzkirin û li ser wê jî ev hatibû nivîsandin: “Kurdîstan divê mezelê de hatiye binaxkirin”. Xweliya mirinê li ser me Kurdan hatibû rişandin û Kurd bi saxitî hatibûn binaxkirin.
Gelê Kurd di hêla leşgerî, aborî, çandî, olî, gelerî, zimanî de ketibûn ber mengeneya dewleta Tirk û ji hêla derûnî û psikolojîk jî hatibûn şikestin.
Di vê rewşa mirî û binaxkirîde, li beramber dewleta Tirk, fîşek teqandin û dijî vê hovîtiyê serî rakirin weke mûcîzeyekî hate pêkanîn. Ev mûcîze bi teqandina fîşeka li Eruh û Şemdînliyê erdhejekî, ruhî, fikrî û jiyanî bixwere anî. Dewleta Tirkanjî bixwe bawer bû ku di van çil û şeş salên bihûrî de, Kurd hatine tunekirin û bûne Tirk. Dema ev fîşek li leşkerên dagirker ketin, bandora wê tenê ne li ser laşe neyarên hov çênekir? Berovajî wê li ser hebûna dewletê bandor çêkir. Bandora wê ya herî mezin li ser gelê Kurd çêbû. Civaka Kurd ku ji hêvî û jiyana azad hatibû bêparkirin, dîwarên tirs û bê hêvîtiyê di mejî û dilê wê de hatibûn avakirin, hatin serûbin kirin.
Bi van fîşekan perdeya derewan ku dewletê ser heqîqeta millet û welatê me hatibû bicîh kirin, hate çêrandin û perçekirin, dilê welatperwer û aşiqên azadiyê hate germ kirin, tirsa ser gelê mejî hate rakirin. Van fîşekan tirsekî mezin di dilê xayîn û dewletêde ava kir. Erdhejekî di şîdeta dehande çêkir û dewlet serû bin kir. Ev fîşekên ku pazdehê tebaxê hatin teqandin, çavên Kurdan û azadîxwazan ronî kirin, dîwarê tirsê û bê hêvîtiyê ji binîve xera kirin. Van fîşekan; başurê Kurdîstanê derî li statuyê vekir, li Rojava bingeha fikir û ramana azadiyê bicîh kir, li Rojhelat buye tirsa neyaran û li bakur xîmên dewleta Tirk jibinî, bê wate kir.
Divê Milletê me hemû bihevre, vê vejîna xwe pîroz bike. Ev vejîn ne tenê teqandina fîşekekiye; ev vejîn belavkirina taritiya ser laş û ruhê meye.
Çil saliya vê vejînê divê weke têgeha azadiya hemû Kurdan were dîtin û pîroz kirin. Lewra fikr û ramanê azadiyê bi nirxe û ev ramana çil sale, li beramber hemû zilm û zordariyê berxwe dide.
Divê Kurd vê vejînê bikin malê hemû mirovahiyê! Ger azadî tunebe, tu wateya mirovî nîne! Mirov tenê bi azadiyê kare bibe xwedan nirx.
Mezelê dagirkeran ji bo me çêkiribû hate qelaştin û bêhna azadiyê tê.
Vejîna azadiyê li me û hemû gelên bindest pîroz be.

Êrişên hovane yên li ser rojhilatê Dêrazorê dewam dikin

Bi armanca têkbirina aramî û ewlehiya herêmê, komên çekdar yên girêdayî hikumeta Şamê di 6’ê Tebaxê de êrişî gundewarên rojhilatê kantona Dêrazorê kirin û di encamê de gelek welatî şehîd û birîndar bûn.

Navenda Nûçeyan

Bi armanca têkbirina ewlehiyê herêmê , di şeva 6’ê Tebaxê de komên çekdar yên girêdayî hikumeta Şamê li dijî 12 bajarok û gundewarên rojhilat ên kantona Dêrazorê êriş pêk anîn, ew bajarok û gund topbaran kirin.

Destpêkirina êrişan

Di şeva sêşem-çarşemê de komên çekdar yên girêdayî hikumeta Şamê ji baregehên xwe yên li gundewarên Meyadîn, Bûkemal û herêma Eşare bi çekên giran bajarokên gundewarên rojhilat ên kantona Dêrazorê ya Herêma Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê topbaran kirin.
Derdora bajarokê Zîban, Şihêl, Teyane, Dernec, Ebû Herdob, Ebû Hemam, Letwa û Xeranîc ên rojhilatê kantonê hatin topbarankirin. Li hember wê Hêzên Sûriya Demokratîk (QSD) tedbîrên xwe girtibûn.
Çavkaniyên xwecih ji herêmên hikumeta Şamê da zanîn ku hemwextî topbaranê, komên girêdayî hêzên hikumeta Şamê ji nuqteyên xwe yên gundên Beqres Foqanî, Beqres Tehtanî, Qoriye û Sibîxan hewl da bi keştiyan bikevin herêmên Rêveberiya Xweser.
Navenda Ragihandinê ya QSD’ê ragihandibû ku di şeva sêşem-çarşemê de di encama topbarana ketober de 2 welatî şehîd bûn û 7 din ji nav wan 2 zarok, birîndar bûn.

Bersivdayîna êrişan

Li hember wê, hêzên Meclisa Leşkerî ya Dêrazorê hewldana derbasbûnê têk bir û di encamê de di navbera herdu aliyan de şer derket. Şer û êriş li bajarokên Ebrîha û derdora Bisêra, Zîban, Şihêl, Teyane, Ebû Herdob, Ebû Hemam, Letwa û Geranîc bû.
Şer 4 saetan dom kir, piştre QSD’ê hewldan bi temamî têk bir û 8 êrişkerên Dîfa Wetenî kuştin. Ji wan cenazeyên 3 kuştiyan ketin destê QSD’ê. Her wiha 16 jî birîndar bûn û yên din ber bi herêmên xwe ve reviyan.
Danê nîvroj ê komên çekdar yên girêdayî hikumeta Şamê stasyona avê ya El Omer a li rojhilatê taxa Letwa û stasyona avê ya Ebû Hemam a ku avê ji 4 hezar malbatan re peyda dike, topbaran kirin. Di encamê de herdu stasyon ji xizmetê derketin.
Piştî aramiyeke demkî û destpêkirina operasyoneke paqijkirinê û lêgerîna li êrişkaran ji hêla QSD’ê û Hêzên Ewlekariya Hundirîn ve careke din şeva pêncşem û înê Dîfa El Wetenî êriş kir.
Di wê şevê de bajarokê Ebrîha, Sebhe û gundê Dehle yên li rojhilatê Dêrazorê hatin hedefgirtin, di encamê de zirarên madî çêbûn.
Li hember vê topbaranê QSD’ê jêderên topbaranê yên Dîfa El Wetenî hedef girtin.

Komkujiya Cidêdit Begara û Dehle

Sibeha roja înê komên çekdar yên girêdayî hêzên hikumeta Şamê û gundê El Bûlêl, Cidêdit Begara û Dehle yên rojavayê çemê Firatê topbaran kirin.
Di wê topbaranê de 2 komkujî li Dehle û Cidêdit Begara pêk hatin. Di encamê de 11 sivîl şehîd bûn û 5 din birîndar bûn.
Di merasîma veşartina şehîdan de jî hêzên hikumeta Şamê goristana Dehle topbaran kir. Di encamê de şênî neçar man ku bi awayekî lezgîn şehîdan veşêrin.
Hîn jî qedexeya çûn û hatinê ya ku Hêzên Ewlekariya Hundirîn li Dêrazorê pêk ragihandibû didome. Hemwextî wê QSD’ê xebatên şopandin, lêgerîn û lêpirsînê li herêmê didomîne.
Bîlançoya êriş û topbarana hêzên hikumeta Şamê û Dîfa El Wetenî li dijî gundewarê Dêrazorê di 72 saetên borî de wiha ye: 13 sivîl şehîd bûn, ji wan zarok hene. 12 jî birîndar bûn. 2 stasyonên avê ji xizmetê derketin û zirarekî madî bi mal û milkên welatiyan bû.

Navên şehîd û birîndaran

Li gorî belgeyên nexweşxaneyan û li gorî dema şehîdbûna wan, navên şehîdan wiha ne:
Îmad Celal El Hetab, Heysem Yûsif Îd, Îsmaîl El Ebûd (12), Nadye Xidir El Mihemed (18), Hind Ferhan El Ebûd (30), Aye Îsmaîl El Ebûd (8), Nadîn Tilêc El Ubêd (22), Yas Yasîn El Zeir (37), Mariya Yasîn El Zeir (12), Selwa Yasir El Zeir (5), Rexed Mihemed El Zixîr (22), Şam Beşar El Zixîr (4 meh) û Îlaf Beşar El Zixîr (salek û nîv).
Navên birîndaran jî wiha ne:
Emar El Yasir (17), Ehmed El Xelîl El Mihemed (9), Elî Hesen El Damin (12), Melek Ebûd El Husên (25), Sûriye El Ebûd (50), Fehid Îsmaîl El Ebûd (15) û Melek Îsmaîl El Ebûd (6).
Di aliyên civakî û siyasî de eşîr û gel bertekên xwe yên şermezarkirinê nîşan dan, bi taybet eşîrên Ereb ên gundewarê Dêrazorê.

Helwesta gel û êlên Dêrazorê li hemberî êrişan

Meclisa Eşîrên El Bûkemal bi daxuyaniyekê êrişên komên çekdar yên girêdayî hêzên hikumeta Şamê li ser herêmê şermezar kirin û armanc ji van êrişan têkbirina îstîqrariyê û xurtkirina çalakiyên DAIŞ’ê ye. Herwiha Meclisa Eşîrên El Bûkemal da zanîn ku ew amade bi QSD’ê re parastina herêmê bikin. Meclisê di daxuyaniya xwe de got armanca ji van êrişan derxistina fitneyan di nava pêkhateyên herêmê de û qelskirina destkeftiyan e, her wiha bang li tevahî xelkê herêmê hat kirin ku bi QSD’ê re hevgirtî bin ku ewlehî û îstîqrarê biparêzin.
Li aliyekî din rûspiyên êla Igêdat jî bi daxuyaniyekê diyar kir ku ew li kêlek QSD’ê ne û QSD’ê ji bo rizgarkirina herêmê ji terorê hêza yekane bû û berdêlên mezin dan. Herwiha rûspiyên dan xuyakirin ku sebra wan neceribînin, ew û QSD’ê yekîneyeke hevgirtî ne.
Gelên gund û bajarokên rojhilatê Kantona Dêrazorê li dijî êrişên hovane yên komên girêdayî hikumeta şamê û hêzên bi ser wê ve daketin qwadan û êriş şermezar kirin. Herwiha dan xuyakirin ku ew ê hertdem li kêleka QSD’ê xaka xwe ji her êrişkê biparêz in.
Hjayî bibîrxistinê ye ku gelek caran komên girêdayî hikumeta Şamê ji bo têkbirina armî û ewlehiya herêmê êrişî gundewarên rojhilatê Dêrazorê kirine, lê her car bi berxwedaniya QSD’ê û hevgirtina gelên herêmê planên êrişkaran têk diçin.

Di 8 mehan de li Îranê 345 kes hatine darvekirin

Navenda Nûçeyan

Ofîsa Komîseriya Bilind, der barê darvekirinên li Îranê agahî parve kirin. Komîseriya Bilind destnîşan kir ku di Tîrmehê de 38 kes li Îranê hatine darvekirin û got: “Hejmara kesên ku îsal hatine darvekirin gihîştiye 345 kesan. 15 kes ji wan jin in.”

Li gorî Neteweyên Yekbûyî (NY), ji destpêka sala 2024’an û vir ve nêviyê darvekirin ku hatine kirin ji ber sûcên hişbirinê ne. Berdevka Komîseriya Mafên Mirovan a NY’ê Lîz Throssell li Cenevreyê daxuyanî da û got: “Komîserê Bilind ê Mafên Mirovan ê NY’ê Volker Turk ji van raporan gelekî bi fikar e. Ev hejmara darvekirinê ya ku di demek kin de pêk hatiye mirovan dixe nava fikaran.”
Berdevkê Komîseriyê ev tiş anî ziman: ”Pêkanîna darvekirinên derveyî kuştinên qestî ne li gorî pîvanên mafên mirovan ên navnetewî ye.”
Throssell destnîşan kir ku Ofîsa Komîseriya Bilind jî ji ber “nebûna pêvajoyek dadmend û darizandinên adil” bi fikar e û got: “Di gelek bûyeran de, bêyî ku malbat an parêzerê girtiyan agahdar bikin gelek îdam pêk hatin.”
NY’ê gelek caran bang li Îranê kir ku bi cezayê îdamê rake û darvekirinan rawestîne. Çalakvanên mafên mirovan bertek nîşanî bikaranîna cezayê darvekirinê ji aliyê Îranê ve weke amûreke tirsandinê li dijî serhildana Jin Jiyan Azadî tê bikaranîn, dan.
Di nava hefteyê de, Rêxistina Mafên Mirovan a Îranê (IHR) ku navenda wê li Norwêçê ye diyar

kir ku di 7’ê Tebaxê de li Kerec a nêzî Tehranê 26 kes bi awayekî komî hatine darvekirin û di heman rojê de 3 kes jî li girtîgehên din ên heman bajarî hatine darvekirin.

‘CPT bi bêdengiya xwe dibe hevkara sûcê tecrîdê’

Tecrîda girankirî ya li ser Rêber Abdullah Ocalan di nava qadên navnetewî de dengvedanek daye teysandin. Faşîzma Tirkiyê bi tewanên ji rastiyê dûr tecrîda girankirî feriz dike. Jinên Kurd tekez kirin ku ji bilî felsefeya Rêber Apo ti çareserî ji pirsgirêkên cîhanê re nîne.

Elîf Mihemed

Delal Şêxo

Zana Roj/ Şehba

Di dirêjahiya 25 salan ji dîlgirtina Rêber Abdullah Ocalan de, faşîzma AKP û MHP’ê her dixwaze Rêber Apo di nava dîwarên Îmraliyê de bi gelê kurd bide jibîrkirin. Rêber Abdullah Ocalan bi destpêkirina têkoşîna azadiya Kurdistanê re û bi felsefeya azadkirina mirovahiyê ji lepên sîstemên gilobal yên modernîteya kapîtalîzimê, ji cîhanê re da xuyakirin ku ev serdem serdema pêkanîna edaleta mirovahiyê li hember hêzên cîhanî û serdema ku Kurd rabin ser piyan û di doza rizgarkirina Kurdistanê de gavên têkoşîn û serkeftinê bavêjin.

Faşîzma Tikr êdî di wê baweriyê de ye ku felsefya Rêber Apo sînorên Îmraliyê derbas kiriye. Di ferizkirina tecrîda li ser Rêber Apo de îradeya gelê Kurd û şopkarên vê riyê digire hedef. Careke din bi gotina (cezayên disiplînê) dixwaze tecrîda girankirî ya li ser Rêber di cîhanê de weke ku tune ye nîşan bide.

Bê guman li hember siyaset û pilanên di Îmraliyê û di navnetewî de li dijî Rêber Abdullah Ocalan tên kirin, gelê Kurd li çar aliyê cîhanê bertekên cidî bi riya çalakiyên ku tên kirin dide raber kirin. Jinên Efrînê yên ku cihê xwe di nava xebatên vê şoreşê de digirin Elîf Mihemed û Delal Şêxo li Kantona EFrîn û Şehbayê di vê derbarê de helwestên xwe ji rojnameya me re anîn ziman.

Tevgera Azadiyê Siyaset û pilanên AKP û MHP’ê têk birine

Elîf anî ziman ku wê tu siyaset li hember îradeya gelê Kurd nebin bend û wiha got: “Di mijara girtina Rêber Apo de faşîzim li hember têkbirina vîn û îradeya gelên ku li ser şopa vê xetê meşiyane biser biketa. Di oxira xwebirêxistinkirin, têkoşîn meşandin, felsefe belavkirin û mayîndekirina doza rizgariya Kurdistan di cîhanê de gelek bedelên giranbuha hatin dayîn. Di têkoşîna zêdetirî 50 salî de tevgera azadiyê sîstem û siyaseta faşîzma AKP û MHP’ê bibinxistiye. Faşîzim ji berxwedaniya ku di nava qêrînên zîndanan de hatiye raber kirin û heyanî vê kêliyê bi tu awayî di valaderxistina vê têkoşînê de bi ser neket. Ev têkoşîna bi ked û emeka Rêber Apo hatiye destpêkirin, pilanên dîrokî yên osmaniyên nûjen bibin xist.”

`Pêwêste CPT bi erkê xwe rabe’

Elîf diyar kir ku siyaseta ku tecrîd pê tê meşandin ne ji zagon û pîvanên girtiyên siyasî ye û wiha pê de çû: “Di serdema 21’emîn de binpêkirinên herî ber bi çav ji aliyê hêz û rêxistinên navnetewî yên ku banga demokrasiyê dikin di şexsê Rêber Abdullah Ocalan de pêk tînin. Di Îmraliyê de tu pîvan û zagonên rêxistinên têkildarî mafê girtiyan bi gelemperî û yên girtiyên siyasî bi taybet pêk nayên, Rêber Ocalan rûxmî ku girtiyekî siyasî ye lê Hikumeta Faşîst bi erkên xwe yên li hember rêbertî ranabe. Bê guman ev yek him ji aliyê CPT û rêxistinên têkildar ve gelek caran hatiye şopandin û dîtin, lê tu parvekirin û daxuyaniyên ku zextê li ser Faşîzma Tirkiyê bê kirin nehat raber kirin. di vê alî de Rêxistina CPT ê cûcdare û divê li hember vê siyasetê û helwestên ku ji gelê Kurd, siyasetmedar, rewşenbîr û dewletên ku ji bo Azadiya Fîzîkî ya Rêber APO rabûne ser piyan raber bikin”.

‘Felsefeya Rêber Apo bûye gerdûnî’

Delal Şêxo jî destnîşan kir ku faşîzma Tirkiyê wê ne bi tecrîd û ne jî di hedefgirtina Gerîlayên Azadiyê di pilanên xwe de bi ser bikeve û wiha got: “Li hember helwestên Gelê Kurd û têkoşîna Azadiya Kurdistan de gelek pilanên dîrokî ji aliyê hêzên Kompiloger û faşîzma Tirkiyê ve hatin organîzekirin; lê ev pilan bi tu awayî negihîştin encamên ku wan hêvî dikin. her çiqas ew siyaset li hember gelê Kurd di şexê Rêbertî de hate pêkanîn, ewqas felsefe û îdeolojiyê Rêbertî di nava gel û gelê azadîxwez de hate belav kirin. Bi tewanên derew, bi cezayên disiplînê, bi ferizkirina tecrîdê û nedadgehkirina Rêbertî ev hemû rêbazên têkbirina îradeya Rêbertî û ya gelê Kurd bûn.

Her wiha di berdewamkirina wê siyasetê de êrîşên herî giran li ser Qadên Paeastinê yên Medyayê dane meşandin û heyanî niha jî ev yek bi rêbazên herî wehşî û bi teknîkêm qedexekirî tên domandin. Gelo me dest ji berxwedanî û têkoşîna ji bo Azadiya Fîzîkî ya Rêber APO û ya doza azadiya Kurdistan ber da? Bêguman na.

Ger em di roja îro de dibînin ku çalakvan û azadîxwazên di qadên navnetewî û bi milyonan gelê Kurd di cîhanê de ji bo azadiya fîzîkî ya Rêber APO daketine qadan; ev yek serkeftina Felsefeya Rêber APO di cîhanê de misoger dike, ji ber felsefeya demê ya ku bibe çareserî li hember hemû pirisgirêkên cîhanê û yên mirovahiyê; felsefe û pirojeya Rêbertî ye. Ji lewra em jin û gelê ku bi felsefeya Rêbertî re mezin bûne û hebûna xwe di vê îdeolojiya dibînin, bang li gelên welatparêz, hêz û rêxistinên navnetewî yên mafê girtiyan û mirovahiyê dikin ku li hember dengê milyonan ji kesên azadîxwaz bibin xwedî bersîv û bi erkên xwe rabin.”

Şerê Cîhanê Yê Sêyemîn

Volqan Elî

Di roja me ya îro de, yanî çaryeka destpêkê ya sed sala bîst û yekemîn, êdî şer wekî berê nayên meşandin. Ruxmî ku Şerê Cîhanê yê Sêyemîn di salên 1990’î de bi şerê Kendavê dest pê kiriye, niha mirov ji welatiyekî/e ji rêzê yê cîhanê bipirse, ew ê “bêje ti şerê cîhanê filan nayên meşandin”. dibe ku hêzên azadiya gelan bi xirabiya şer hesiyabin, heta wekî hêzên Şaristaniya Demokratîk ev şer wekî şerê cîhanê yê sêyemîn jî bi nav kiribin jî, hêzên hegemon ku şerê cîhanê yê sêyemîn dimeşînin di wê astê de bi ser keftî dixebitin, ji bilî hêzên azadiya gelan, hêzên xeta seyemîn ti kes ne di ferqa vî şerî xwînavî de ye. Mînak, ji Kurdistanê, Efxanîstan, Ûkrayna, Filistîn bigire heya bi welatên Afrîkayê di nava çend salan de bi sedan hezar kes hatiye kuştin. Armanca me ne ew e ku em bêjin ewqas kes hatine kuştin wê demê ev jî şerekî mezin ê cîhanî ye, na. Hedefa me ew e ku em taybetmendiya vî şerî nîşan bidin.

Niha eger xwendevanek bêje, “ma em ê taybetmendiya vî şerî zanibin yan jî nizanibin çi feydeya wê heye?”, mirov nikare heq nede vê pirsê jî. Lê rastiyeke wisa jî heye; dema em taybetmendiya vî şerî nizanibin, em ê ji van eniyan li cem yekê ciyê xwe diyar bikin. Herî kêm bi helwesta xwe ya fikrî. Lê roja wê tê fikir, dibe zikir û çalakî. Jixwe fikir ji bo çalakiyê ye. Ya ji van hemûyan girîngtir jî em ê çawa û çi bifikirin, çi bikin, kî dostê gelan e, kî dijminê gelan e bizanibin û li gorî wê helwest bigirin, li gorî wê bikevin tevgerê. Ma em ê hosiya Zerdeştê Kal ji bîr bikin? “Rast bifikire, rast bibêje, rast bike!”. Niha, dema em li gorî vê li bûyeran nenêrin wêneyekî çawa derdikeve li ber çavên me? Em ê bêjin, “vaye, Îsraîl bi sûîqestê Haniye tasfiye kir. Hêza xwe nîşanî Îranê jî da”. Ew bi xwe dibêje “me derbeke mezin li hemû dijminên xwe dan”. Lê her tişt ne evqas safî û zelal e. Li gorî vê dîmenê, piştî Îranê û heta ji Îranê jî bêhtir, dilê Erdoxan û Bahçeli bi Haniye re ye. Lê wêneyê rast, bi îhtimaleke pir mezin ne wisa ye. Em ji ku dizanin? Yek, em dîrokê dixwînin. Dîrok çi ye? Şîroveya heqîqatê ye, şîroveya dema borî ye û diyarkirina pêşerojê ye. Ma di dîrokê de çi qewimîbû? Bi kurt û kurmancî ji beriya şerê cîhanê yê yekemîn, beşekî mezin ê welatê Eraban di bin destê Osmaniyên talanker de bû. Dema ku di sedsala 18-19. de girîngiya petrolê hate fêmkirin, Îngîltere berê xwe dabû Rojhilata Navîn û welatên Ereban. Lê ev herêm di bin dagirkeriya Osmanî de bû. Îngîlîzan girîngiya wê dizanîn ku xelkê Ereb li dijî Osmaniyan rakin, giregirên Eşîrên ereb wekî hevkarên xwe bi kar bînin. Bi kurtî di vê armanca xwe de bi ser ket û bi taybet jî ev bi peymanên şerê cîhanê yê yekemîn misoger kir. Gelê Ereb hema bêje hemû ji Osmanî qut kir û pergala Osmaniya şehitî. Tirkên faşîst wekî berpirsiyarê vê Ereban dibînin. “Împaratoriyeke qerase ji ber Ereban ji destê me çû”. Ew wisa difikirin.

ji ber vê yekê dewleta dagirker ê Tirk ê niha û Erdoğan, ji gelê Ereb, ji tevahiya Ereban wekî cinê wan bin hez nakin. Dixwaze bila Haniye be, dixwaze bila Mûrsî be yan jî Esad. Ma ne ti nemayibû Erdogan biçe li Şamê li mizgefta Emewî nimêja xwe bike! Dema dagirkeriya Tirk dibe mijar Kurd û Ereb û Fars ji bo faşîzma dewleta Tirk ne tiştek in. Yanî eger hêzên hegemon jê bixwazin Erdogan û Bahçelî dikarin her kesî bifiroşin. Niha ne ku pir Misilman in, bigire ji DAIŞ’ê hemû hêzên cîhadîst bi xwedî dikin, ji bo ku rojekê bifiroşin bi xwedî dikin. Ya duyemîn, em dizanin ku di vî şerê cîhanê yê sêyemîn de eniyên cemid ên klasîk tine. Yanî her hêz û dewlet li ser gelek benikan wekî sêhêrbaz dilîzin. Niha Tirkiye hem li ser benê Îslamiya radîqal e, hem li ser benê Pûtîn e û hem jî li ser benê Ewrûpa ye.

Di encam de ev şer, Şerê Cîhanê yê Sêyemîn bi temamî şerekî şer e; yanî dekûdolab û komplo û lîstok taybetmendiya bingehîn a vî şerî ye. Kîjan hêz li cem kê ye, kengê wê hev bifiroşin, sûda wan ji hev çi ye tenê ew dizanin. Hêzên gel, hêzên ku di eniya azadiya gelan de cih digirin, ne hewce ye ku bizanin hêzên şer çi difikirin, çi dizanin, çi dikin. Lê bi şertûmerca ku taybetmendiya xapînok, tev dekûdolab û komplo ya vî Şerê Cîhanê yê Sêyemîn were zanîn. Feydeya eniya azadiya gelan di wê de ye ku timî bide li pey berjewendiya gelên bindest, ji bo wê bifikire, ji bo wê helwest bi pêş bixe. Ew jî yekîtiya gelan e, neteweya demokratîk e.

15’ê Tebaxê, Kurdistan zindî kir

Ahmet Aktaş

Kurdistana ku ji aliyê dewleta tirka ve hatibû kuştin û li bin çiyayê Agiriyê xistibûn bin erdê, ser wê jî bi çimento seyandi bûn, bi pêngava 15ê Tebaxê re, ji bin erdê hat derxistin û hat zindî kirin.

Qasî pêngavê, jê zêdetir biryar standina vê pêngavê giring ê. Ev biryar bi biryara 1972’an li Bendava Çubuka Enqereyê hat standin ve girêdayî ye.

Ji ber ku wê rojê biryara rêxistinkirina Tevgera Azadiya Kurdistanê û dewama wê avakirina PKK’ê hat standin. Ji bo biryarek wisa bargiran, zanebûn, hostayîbûn û wêrekiyek gelek mezin lazim bû. Xwediyê van taybetmendî û kesayetiyên giranbiha rêveber in, Rêber Apo jî bi pêkanîna vê civînê, ev huner û kesayetiya bi rûmet da diyar kirin.

Desthilat û mêtingerên Kurdistanê bi vê bûyerê hisyan û hema xwestin bi lez, serîhildana zîndana Amedê ya dewama vê biryarê, bişkînin û dîsa Kurdistanê binerd bikin.

Lê na xêr, ew heyvanê wê bîrdozî û viyana şoreşgerî ya ku Rêber Apo dabû hevalên xwe, di mejiyê wan de meyiya bû û bi vê hişmendiya bilind, li dijî faşîzma 12’ê Îlonê serî hildan.

Ev tê wateya, ev hişmendî bû wêrekî û berxwedan, tirs şikand û bû îradeyek ji pola ku êdî nema serê xwe li ber zaliman bitewîne. Rêber Apo, vê serîhildan û berxwedana van hevalên xwe yên zîndanan, mîna peyamek fermanî pejirand û got “êdî ez ê di bin fermana van hevalan de weke neferekî çalak xebatê bidim birêvebirin” û wisa jî kir.

Li ser vî ruh, hiş, hest, helwest û xwestinên van hevalên serîhildêr û berxwedêr, hinek hevalên ji ber şûrê faşîzmê filitî bûn, li Rojhilata Navîn perwerde kir, vegerand welat û di encama van rêze xebatên hêja de pêngava 15’ê Tebaxê amade kir û di sala 1984’an de da destpêkirin.

Bi van rêze qonaxên şoreşgerî; ji biryara 1972’an derbasî berxwedana zîndana Amedê bû û bi Pêngava 15’ê Tebaxa 1984’an dewam kir hat Şoreşa Rojava û îro, di encamê de Kurdistana mirî rabû, zîndî bû!

Di nava çil salî de ruhê vê Pêngavê, ne bi tinê li çar parçeyên Kurdistanê belê bandora xwe li derveyî Kurdistanê jî kiriye. Çarçoveya destpêk û encamên cewherê vê Pêngavê, mirov dikare wisa destnîşan bike: Li ser hezkirina bi gel û welatê xwe re misogerbûna baweriya îradeya serbixwe, li pey şikestina tirsê li şûna wê avakirina wêrekiyê, armanckirina bihevrejiyana azad û demokrat bi hemû pêkhateyên Kurdistanê re, li ser vê bingehê avakirina peywendiyên enternasyonalî bi gelên herêmê û cîhanê re. Ji ber ku stûnên bingeha vê bîrdoziyê û Pêngavê ewqas bi hêz hatine danîn, li gel ku Rêberê wê 26 sal e di zîndanê de ye, dîsa jî ruhê vê Pêngavê bêrawestan meşiya.

Erê neyarên derve û yên hundur ên vê Pêngavê gelek bûn û neyarê herî malxerab jî xiyanet bû, mixabin heman xeter her nuha jî dewam dike. Bêguman ev neyartiya ewqas mezin, ne ji xurtbûna wan tê, belê ji lawazketina wan tê ku ewqas hewcedarî van çend kesên Berzaniya bûne.

Dîsa, divê li ser ruhê Pêngava 15’ê Tebaxê, rêxistinkirin hîn xurtir bibe.

Di salvegera 10’an ya plana bêbext de pêş dîtinek

Rojek serê sibê ku “leşkerên mirinê” berê xwe dan vê axa tijî nalîn, mirin bû deriyê tekane. Ji ser 3’yê Tebaxa 2014’an 10 sal derbasbû jî, ji êşa xwe tiştek winda nekir. Belê “Dem dermanê her tiştî ye” pir gotineke klasîk be jî rastiyeke din li kêleka vê gotinê ye ku êş li ser kîjan rih û mêjî bi çi mezinahî, ango giranî rûniştiye divê em zanibin.

Dizgûnê Dewrêş

Şengal, bi 1000’an zarok ji wan hestên derûnî hê pêsîra xwe rizgar nekirine; dibe ku beşek ji wan, heya dawiya temenê xwe jî jê rizgar nebin. Yanê ev êşa giran, heya mirinê mixabin ji wan dûr nekeve jî. Beşek ji van bi şewazek din bikar bîne û ser vê êşê bigire, ji bîr kirinê bikar bîne; lê ev tenê ji derve wûsa xuya be. Beşek jî her temen mezin bû bi êş û tamên din van bîranînan re siviktir bike û jiyanê bi vî awayî bipejirîne. Eger bîne bîra xwe dehsal berê van rojan dinyayek wiha hebû: Bi 10 Hezaran kesên kinc reş, di destê wan de çek û derfetên artêşên fermî û li vê herêmê talan û mirin ji xwe re kiribûn al, kevana zêrîn dabûn ber “şûr”ên xwe yên jengarî (zinger bûyî). Li hêla din dinyayeke kezeb şewitî(!) li çokê xwe dida digot: “Hey wax ! Ev barbarî li vê herêmê serê herkesî bitewîne û biküje”

Bi 10 hezaran Kurdên Êzîdî ji van hovan re hiştin ku bi gorên komî werin “xelat” kirin! Plansazên wan rojan, herhal di nava xwe de van komkujiyana bi vî awayî nav dikirin. Kî dizane dakû li mal şaş nekin peyv û têgehên nixûmandî bikar dianîn; da ku zarok û endamên din yên malbatê ji van dek û dolabên bêbext agahdar nebin. Pê nehsin ku dayik û bavên wan cêwiyên rûhistinê serdemê ne.

Beyî armanceke maddî tu şer rû nadin. Komkujiya ku ji wê rojê virve li dora me sistematîk tê bicîh kirin jî bêyî vî aliyê maddî nirxandin xapîn e. DAIŞ, tenê amûreke sereke ya vê armancê bû. Wê demê zêde, lê îro jî li gor pêwîstiyan tê bikaranîn. Ya gûheriye tenê rêbaz û hincetên din niha li meydanê tên rêz kirin yanê cûreyî hecetan zêde bûne. Di armancê de tu guhertin tune ye. Plana 9’ê Cotmehê, navnîşana teqînên Siba, Şêx Xidir û Til Îzerê ne jî. Ji ber ku, encamên herduyan jî mirinên komî ne. 3’ê Tebaxê tenê ji bo temam kirina vê erkê ye. Di salvegera 10’mîn ya 3’ê Tebaxê de çav, guh û rihê me pêşketin û planên Rojava serdestan pir baş analîz neke û li gorî wê tevnegere nabe. Di her zemînê de ji her kesî re bête nîşandan ku ez bi mirini li pêy daxwazê xwe me. Eger ev bi vî awayî nebe, ji te bistînin. Siyasetê de beşa laweyan tune, guftûgo hene lê, bazar û dîplomasî bi vê beşê destpê nayê kirin. Ev rêbaz hem rêbaza herî nezanî, hem rêbaza here xisardar û hem jî rêbaza here lahnetî ya winda kirinê ye. Bazara rast pêşî garantî kirine beşa here mezin ya xwestekên tên kirin in ku li ser vana bazar nayê kirin. Guftugo, tenê vê teqezîyê fermî dike. Beşa 2’yem de de çi taktîkî û çi jî wekî berdêla vê statuyê tê girtin an jî tê berdan tê guftugo kirin. Şengal, piştî vê karesata plan kirî, êdî îspat û delîl a herî xurt ya destê me ye ku li ser bazar nayê kirin e. Eger aliyên peywendîdar mijara Şengalê, ji mijara stratejîk ya dahatuyê wekî

- Av
- Neft û gaz
- Cewher û mineralên stratejîk
- Rê û ragihandin
- Çandinî
- Guhertina demografîyê

Nêrînên ji van xalan dûr, wê bibe xeletiyeke pir mezin. Şerê ku qet li vê herêmê ne sekinîye, me wekî zindiyekî birîndar tenê bi xwe re mijûl dike ku em berê xwe nedin ser mijar, merhalê û rêyek cûda din da bi hêz nebe.

ŞOPA TILIYÊN KOMKUJIYÊ:

Encama qirkirina 3’ê Tebaxa 2014’an pêşiya hertiştî şopa tiliya hêzên zilhêz yên cîhanî û hêzên herêmî di serê civaka me de bi asteke bilind zelal bû.Hewildanên “şîlo” kirinê ya vê bêbextiyê digel hemû derfetên medyatîk û dorpêça birdozî jî biser neket. Gelê me, berpirsiyaran jî nas dike û berpirsiyariyên xwe çine jî her roj zêdetir dihese. Siyasetên ku li herêmê armanc dikirin ku Êzîdiyan bi teviz nadinê ji hole rakin bi vê bêbextiya sosyo-anestezik, şiyarbûneke tund re rû bi rû ma. Di dawî de kampên ku ew lê dihatin girtin niha derî tên dadan û ew vedigerin ser axa xwe. Yên koçberê welatên din bûyî xisarek bê sînor bihêle jî vegerek, nûve êşê hindik be jî, sivik dike. Gelê me, ji vê komkujiyê encamek mayînde derxistine, yan dernexistinê bi pratîka xwe ya nû nîşan bide. Îsbata vê ne mayîna li Şengalê ye tenê; di heman demê de dahatuyeke çawa re xwe amade dike ev jî girîng e. Ji bo vê, rê û organize bûneke xurt bo meşandina siyasî; rê û organize bûneke pêşketî bo aboriyekê ku li wir, di Şengalê de diafirîne, hildibirîne de bi hers û biryar be. Ev hem dibe sedema kar û debara ku asta jiyanê bilindtir bike û hem jî rêya hişbirina tevizandinê siyaseta “birinc-ard-rûn- şekir” re derî bigir e.

Di bin vê atmosferê de gelek tiştên hêja qewimîn û van kiryarên xêrab civaka me ya Êzîdî hejand. Hejandina komkujiyên berê piranî du encam derkevin pêşîyame, ew jî xurt kirina xwe parastinê û hewldana peydakirina derdorên bêalî yan jî muttefîqên nû. Lê vê care herî kêm çar encam derxistin hole. Li gel van herdû encamên ku ji bav û kalan mayî; fêm kirina girîngiya stratejiyek mayînê li jiyanê û tevgerîna stratejik.

Mirov, berhemdariya mêjiyî ya piştî vê komkujiyê, di vê çarçovê de bibîne. Eşkereye ku komkujiya 3’ê Tebaxê re gelê me yê veceniqî demek pişt re xwe ji vê şokê derxistiye û şiyar mayîn ji xwe re kiriye encamek xurt. Encamên vê şiyarmayînêye ku li ser hemû sazîyên civakî bîrmendî û afrînerî zêde dibe. Ji nifşên serdema komkujiyê ku zarok û ciwan bûn her roj hunermend, helbestvan, werzişvan, nivîskar û hwd radibin. Eva danasînekê pir erenî ye. Civakek wekî civaka Êzîdî ku hiyerarşiya civakî hê xurt e dikarî bû, zêdetir û leztir vêna pêk bîne. Lê ji ber pirsgirekên nava vê hiyerarşiyê nehatiye çareser kirin, loma jî sînerjiya ku tê hêvî kirin dernakeve holê.

Taybetî serdanên Qûbeyan û vegorîna Pêriyan de li dîwana dengbêjan, ji helbest û wêje yê re jî cîhek bê dayîn eve dilxwezi (motîvasyon) yeke zêde re rê vebike. Rêveberiya Xweser û dezgeyên civakî, qadên xwe zêdetir ji ciwanên afrîner re vekin.

Tişta ku bazarê dike bazar hilbirîn û pêdivî ne; lê tişta ku hibirînê geş dike jî bazara peyde kirina wan e. Serdîwanên van rûniştinan zêdetir ji vî nifşî re rê vebikin, berhemdarên vî nifşî jî zêdetir derkevin ser zemînên wiha li ber çavên raya giştî û xwe nîşan bidin. Sazî û dezgeyên Çand û Hunerê çiqasî hişmendiya li pişt berxwedanê xurttir bixwaze dive vê deriyê hûnerê xwedî bike, geş bike û rol bidê. Serkeftinên civakî, ger bi berhemdariya mêjiyê hate pesend kirin civak, ber bi pêşketin û rindî ve diçe. Fermana 3’ê Tebaxê bi vê derfetê ku hate têk birin hesabên tarî wê bixitimin. Ev derfet ji heye.

FENER

Pêwîste Rejîma Sûriyê Ji Yek Heya Deh Bijmêre!

Idrîs Henan

Dem wisa lê hatiye ku her hêzek hewl dide di tewazina nû de cihê xwe saxlem bike û tevlîheviya heyî biçewisîne ku di nexşeya pêşerojê de xwedî statuyeke bi bandor be. Ji bona hêzên desthilat ancax ev yek bi rêbazên şidetê yên êriş, destwerdan û dijminahiyê pêkan be. Taybetmendiya têkiliyên bi pêxîrtengiya Rojhilata Navîn re derketiye holê, şiklê pêşeroja tê payîn jî tayîn dike. Ew jî diyar dike ka heya kîjan radeyê rejîmên netewe dewlet aloziyên kûr dijîn ku hewl didin bi rêbazên klasîk navendîbûna xwe biparêzin. Wê yekê jî bi dijberiya ji nirx û normên mirovatiyê re dikin û misogeriya hebûna xwe di tunekirina esaletê de dibînin! Rejîmên welê çendîn bi rikberiya civakî re rû bi rû bimînin, hewceya xweguhertinê nabînin. Berevajî, di ya xwe ya miletperestî, antî-demokrasî û yektîpê de bi israr dibin.

Ger mirov li nêzîkatî û kirinên rejîma Sûriyê, di dirêjahiya aloziya li welêt de binêre, dê bibîne ku bi qasî dijberiya ji daxwazên demokrasî, dadmendî û wekheviyê re kiriye, ewqas hovîtiya xwe weke kevneşopiyeke desthilatdariyê mîna terzekî nûjenkirina serdestî û hegemoniyê parastiye. Tevî hemû mudaxeleyên derdora netewe dewlet û dagirkirina axa Sûriyê, lê dîsa jî hebûna desthilatdariya xwe bi sîstemên weke xwe re dibîne û qet girîng nabîne ku bi hêza dînamîk a gelên Sûriyê re li hev bike û welat veguherîne sîstemeke demokratîk ku têra her kesî ye. Ev yek xwe dispêre zihniyeta di encama pêxîrtengiyan de hatiye afirandin ku li ser bingeha hewldana domdar a nûjenkirina amûrên hilberînê û şîdeta çavkaniya wê desthilatdarî ye têye avakirin.

Rejîmên di encama destwerdana li ser vîna gelan de çêbûne, çendîn hêza wan lawaz bibe û çiqas hatibin keviya hilweşînê, dîsa jî ne amade ne sûdê ji atmosfera demokratîk bigirin û li rex daxwazên rewa yên civakê rawestin. Bi qastî berevajî wê yekê dikin. Ew baş dizanin ka xwedî kîjan danheva avabûna çelûxwar in û li ser kîjan serguya sermeyadariyê hatine avakirin. Lewre jî; rejîmek fena ya Sûriyê ku ewqas sal in şerê îradeya çandên Sûriyê dike, pir bi hêsanî û bê dudulî, dikare bi dagirkerên axa Sûriyê re li dijî vîna pêkhateyên Sûriyê li hev bike û di nava planên qirêj de cih bigire.

Qet nêzîkatiyek xwe ya stratejîk di derbarê pêşeroja itîfaqa gelan de nîne. Çendîn şiklê lihevhatinê asê be jî, lê dema ku mijar dibe vîna gelên Sûriyê ya demokratîk, awantaja lihevkirinên taktîk li ser pişta çarenûs û axa vî welatî derdikevin pêş. Ji ber vê jî îro em dibînin ku li hemberî komkujiya rejîma Sûriyê ya li Dêra Zorê, bersiva dagirkeriya Tirk û çeteyên wê li tevayî xeta sînor ê bakurê Sûriyê heye. Ev ne lihevhatinek ji rêzê ya xwezayî ye. Konsept û planeke fîtnê ye ku armanca wê têkbirina îradeya azad û demokratîk a gelên Sûriyê ye.

Ji xwe konsepta rejîma Sûriyê û faşîzma Tirk ku bi kordîneya bi Îran û Rûsyayê re pêk tê, yek ji rêzeceribandinên vê bloka dijberî demokratîkirina Sûriyê ye. Bê guman ne ya dawî ye jî. Lê geşedanên bilez ên li herêm û Sûriyê tekez dikin ku ti luksa hêza parêzvanê demokrasiyê nîne bersivên biçûk bide. Wê şiklê bersiva were dayîn jî li gorî armancên konseptê muhteşem be. Ev yek wê bihêle rejîma Sûriyê û hevalbendên wê ji nû ve li hesabên xwe vegerin û çend caran ji yek heya deh bijmêrin. Hêvî jî ew e ku dema jimartinê derbas nebe û zû li xwe vegere ku ancax bi otorîteya demokratîk re jiyan ji bo wê pêkan be.